

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Libora Duľu a JUDr. Ing. Antona Jakubíka, v trestnej veci obvineného **P. P.** pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 Tr. zák. na verejnom zasadnutí 16. augusta 2011 v Bratislave o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 26. novembra 2009, sp. zn. 4 To 88/2009, podľa § 386 ods. 1, ods. 2 a § 388 ods. 1 Tr. por., takto

r o z h o d o l:

Uznesením Krajského súdu v Trnave z 26. novembra 2009, sp. zn. 4 To 88/2009, a konaním, ktoré mu predchádzalo bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. **porušený zákon** v ustanoveniach § 272 ods. 3 a § 319 Tr. por.

v neprospech

obvineného P. P..

Napadnuté uznesenie, ako aj chybné konanie, ktoré mu predchádzalo, sa **zrušuje**.

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Krajskému súdu v Trnave sa prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu **prerokoval a rozhodol**.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len krajský súd) zamietol odvolanie obžalovaného P. P. proti rozsudku Okresného súdu Galanta (ďalej len okresný súd) zo 4. augusta 2009, sp. zn. 2 T 181/2008. Týmto rozsudkom okresného súdu bol P. P. uznaný za vinného, že od začiatku roka 2002 do septembra roka 2005 v S., na ul. A. v byte a následne od septembra roku 2005 do 28. apríla 2008 v S., na ul. M. v rodinnom dome fyzicky napádal svoju manželku D. P., nar. X., takým spôsobom, že ju udrel dlaňou do tváre, alebo ju sotil, v roku 2002 asi trikrát a v nasledujúcich rokoch 2-3-krát za mesiac a dňa 28.04.2008 v čase o 23.00 hod. ju viackrát udrel päťou a následne kopal do tela, čím jej spôsobil zranenia: otras mozgu, natiahnutie krčnej chrbtice, pohmoždenie horného viečka ľavého oka, pravej strany vlasatej časti hlavy a chrbta ľavej nohy s dobou liečenia: a práceneschopnosti v trvaní 35 dní a počas daného obdobia jej takmer každý deň vulgárne nadával.

Za to mu bol podľa § 208 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 36 písm.j/, § 38 ods.3 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody v trvaní 3 (troch) rokov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a/ a § 51 ods. 1, ods.2 Trestného zákona mu bol výkon trestu podmienčne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 3 (troch) rokov s probačným dohľadom nad jeho správaním v skúšobnej dobe.

Podľa § 51 ods. 4 písm. a/ Trestného zákona mu bola tiež uložená povinnosť spočívajúca v príkaze nepribližovať sa k poškodenej D. P., nar. X., na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov a nezdržiavať sa v blízkosti jej obydla.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku bol tiež obžalovaný zaviazaný titulom náhrady škody zaplatiť poškodenej D. P., nar. X., bytom G., Š., na bolestnom sumu 1203,70 eur, náhradu ušlej mzdy vo výške 167,54 eur, ako aj i trovy jej právneho zastúpenia vo výške 956,63 Eur a pre V. a.s. krajská pobočka T., H., T., sumu vo výške 817,57 eur.

Proti uzneseniu krajského súdu podal dovolanie obvinený P. písomným podaním obhajcu z 27. decembra 2010, doručeným okresnému súdu 28. decembra 2010.

Ako dovolací dôvod je v dovolaní označený dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. g/ Tr. por.

Čo sa týka vytýkaných chýb (§ 374 ods. 1 Tr. por.), namietané je konanie predchádzajúce napadnutému rozhodnutiu, a to v štyroch smeroch, resp. okolnostiach.

Nevykonanie dôkazov, na ktorých je rozhodnutie založené v súlade so zákonom, konkrétne výsluchov, resp. výpovedí poškodenej a ďalších svedkov, ktoré odôvodňuje dovolateľ (z hľadiska podstaty tejto námietky) nasledovne:

„Po začatí trestného stíhania bola poškodená ako svedkyňa, vypočutá dňa 09.06.2008, avšak ešte pred vznesením obvinenia, ku ktorému došlo až 13.08.2008. V záujme zachovania práva na obhajobu bola poškodená opätovne vypočutá 20.08.2008, ale pred samotným výsluchom jej bola vyšetrovateľkou prečítaná jej skoršia, nezákonná výpoveď z 09.06.2008. Poškodená sa tejto nezákonnej výpovede pridržala a následne vypovedala len o skutočnostiach, ktoré neboli predmetom trestného stíhania, resp. o udalostiach po 28.04.2008, t.j. po trestnom oznámení.

Vyššie uvedeným postupom vyšetrovateľky zo dňa 20.08.2008 tak došlo k nezákonnému výsluchu poškodenej v procesnom postavení svedka a teda k vyhotoveniu nezákonného dôkazu, nakoľko prečítaním jej skoršej výpovede, ktorá bola pre trestné konanie nedostačujúca a nulitná z procesnoprávneho hľadiska, pretože svedkyňa v nej odkázala iba na svoju skoršiu, nezákonnú výpoveď. Akákoľvek skutočnosť (informácia), ktorá nie je získaná v súlade so zákonom, nemôže byť považovaná za dôkaz v trestnom práve. Porušenie zákonných pravidiel pri obstarávaní dôkazov má mať za následok nepoužiteľnosť dôkazu ako podkladu pre rozhodnutie súdu. Tým, že vyšetrovateľka pri opakovaní výsluchu svedka - poškodenej použila nezákonný dôkaz, tento úkon sa jej absolútne nepodarilo konvalidovať a zakomponovanie skoršej nezákonnej výpovede do nového výsluchu malo za následok, že aj tento výsluch sa stal nezákonným dôkazom. Preto sa rovnakého pochybenia dopustil aj prvostupňový súd, keď na hlavnom pojednávaní dňa 26.05.2009 konštatoval, že poškodená vypovedala zhodne ako v prípravnom konaní a pri konfrontácii dňa 09.06.2008 a postupoval preto v rozpore so zákonom, nakoľko išlo o právne neúčinný dôkaz.

Z rovnakých dôvodov za nezákonne vykonané dôkazy je teda potrebné považovať aj výpovede svedkov E. P., H. V., A. Š., J. H., J. Š., J. H. a Z. G., ktorých podrobné výpovede v prípravnom konaní boli uskutočnené taktiež ešte pred vznesením obvinenia, čím bolo zabránené obvinenému účinne sa obhajovať. Pri opätovných výsluchoch týchto svedkov v prípravnom konaní po vznesení obvinenia boli vyšetrovatelkou ich skôr vykonané a nezákonne výpovede prečítané, následne sa jednotliví svedkovia vo svojej ďalšej výpovedi s týmito svojimi nezákonnými: výpovedami stotožnili, odvolali sa na ne, čím sa nezákonný prvok preniesol aj do novo vykonávaného dôkazu, čo malo za následok, že tieto výsluchy, vykonané za účelom nápravy pochybenia procesného postupu vyšetrovatelkou, boli znovu uskutočnené v rozpore so zákonom. Aj v tomto prípade ide teda o nezákonne dôkazy, ktoré súd nemôže použiť ako podklad pre rozhodnutie. Okresný súd na hlavnom pojednávaní svojím zápisničným konštatovaním, že svedkovia vypovedali zhodne ako pri výsluchoch v prípravnom konaní, sa dopustil rovnakého pochybenia tým, že prevzal nezákonne vykonané dôkazy z prípravného konania.

Odvolací súd, napriek námietkam obvineného v tomto smere, ako aj námietkam ohľadne nepreskúmateľnosti prvostupňového rozsudku sa síce čiastočne snažil napraviť nedostatky v odôvodnení prvostupňového rozsudku a poukázal na usvedčujúce výpovede poškodenej a vyššie uvedených svedkov, ktoré však neboli vykonané zákonným spôsobom, a preto postupom podľa § 319 Trestného poriadku porušil zákon, keď odvolanie obvineného zamietol..“

Druhú námietku, týkajúcu sa výsluchu poškodenej, dovolateľ prezentuje nasledovne:

„Súd prvého stupňa navyše aj pri výsluchu poškodenej postupoval nesprávne, keď ju ako bývalú manželku obvineného a matku ich spoločných detí síce poučil aj podľa § 130 ods. 1, ods. 2, § 131 ods. 1 Trestného poriadku, avšak vôbec nezisťoval a zároveň zápisnične nepodchytil, aké bolo jej vyjadrenie, t.j. či využíva svoje právo a odmieta vypovedať, alebo či tohto svojho práva sa výslovne vzdáva vzhľadom k tomu, že išlo o osobu, ktorá mala právo odmietnuť vypovedať.“

Dovolaním sú ďalej (rovnako ako predtým v odvolaní) napádané okolnosti, týkajúce sa znaleckého dokazovania, a to s nasledujúcou (podstatnou) špecifikáciou:

„Vzhľadom k tomu, že vina obvineného bola uznaná aj na základe znaleckého posudku znalca MUDr. E. C., ktorý bol pribratý do konania ešte pred vznesením obvinenia, pričom aj znalecký posudok bol vypracovaný dňa 23.06.2008, t.j. pred vznesením obvinenia, obvinenému bolo zásadným spôsobom znemožnené podať proti tomuto uzneseniu sťažnosť jednak pre vecné dôvody, ktoré obvinený namietal v konaní pred súdom prvého stupňa, ako aj v odvolacom konaní, rovnako tak aj pre námietky voči osobe znalca vzhľadom na príbuzenský pomer k jednej z ošetrojúcich lekárk poškodenej – MUDr. C..

Odvolací súd sa týmito námietkami obvineného taktiež dostatočným spôsobom nevysporiadal, keď iba poukázal na to, že predmetom dokazovania k tejto čiastkovej otázke nebolo, či poškodená pri tomto incidente utrpela zranenie majúce povahu intenzity a charakteru ublíženia na zdraví, ale len z hľadiska dokazovania, či poškodená kritického dňa bola obvineným napadnutá, alebo nie. Odvolací súd konštatoval, že poškodená obvineným napadnutá bola, nakoľko lekárske správy, vrátane traumatologického odborného vyšetrenia túto skutočnosť potvrdzujú a rozhodne odmietol zmanipulovanie dokumentácie o zranení poškodenej lekármi, resp. znalcom MUDr. E. C.. Zo skutkovej vety odsudzujúceho rozsudku je však zrejmé, že závery menovaného znalca o spôsobe spáchania skutku boh podkladom pre uznanie viny obvineného, pričom súdmi bol tento dôkaz vyhodnotený ako zákonne vykonaný, napriek námietkam obvineného o jeho nezákonnosti, ako v prvostupňovom, tak aj v odvolacom konaní.“

Poslednou chybou vytýkanou konaniu a v nadväznosti na to aj rozhodnutiu súdu prvého stupňa aj druhého stupňa je nevysporiadanie sa s návrhom obhajoby na doplnenie dokazovania Námietka je odôvodnená nasledovne:

„Na hlavnom pojednávaní dňa 26. a 27.05.2009 obhajca obvineného ako dôkazy preukazujúce nevinu obvineného, založil do spisu okrem 22 ks fotografií aj 3 ks DVD a 3 ks DHS kaziet, zobrazujúce manželský život obvineného s poškodenou. Prvostupňový súd sa však s týmito dôkazmi žiadnym spôsobom nevysporiadal.

Právo na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov v zmysle § 34 ods.1, § 44 ods.2 Trestného poriadku a zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto

návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť, resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (NS SR 2Tdo 45/2009).

V odvolaní obvinený tento nedostatok prvostupňového konania namietal, avšak druhostupňový súd vo svojom zamietajúcom uznesení sa s touto námietkou obvineného žiadnym spôsobom nevysporiadal, čím bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu.“

Celkovo potom dovolateľ navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom rozhodol tak, že:

uznesením Krajského súdu v Tmavé sp. zn. 4To/88/2009 z 26.11.2009 a konaním, ktoré mu predchádzalo bol porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 9 , § 2 ods. 12 a § 319 Trestného poriadku;

- zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 4To/88/2009 z 26.11.2009;
- zrušil aj rozsudok Okresného súdu Galanta sp. zn. 2T/181/2009 zo 4.08.2009;
- zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu u ktorej došlo zrušením, stratili podklad; a
- prikázal Okresnému súdu Galanta, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Okresný prokurátor Galanta s k dovolaniu, resp. jeho dôvodom vyjadril nasledovne:

„K vyššie uvedeným dôvodom dovolania odsúdeného P. P. je nevyhnutné upozorniť na to, že zločin týranie blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona je závažný trestný čin, pričom jeho odhalenie je väčšinou dôkazne náročné a spočíva najmä na výpovedi poškodenej osoby, ako i na množstve ďalších osobných dôkazov. V rámci vyšetrovania všeobecne pri odhaľovaní domáceho násillia je nutné vykonať množstvo výsluchov. Z tohto dôvodu je obtiažne (ak nie dokonca nemožné) bezodkladne vzniesť obvinenie a následne vykonávať všetky vyšetrovacie úkony.

Vznesenie obvinenia je vážny zásah do práv každého občana, preto tento postup je potrebné uskutočniť až po dôkladnejšom zistení skutkového stavu veci a zadovážení potrebných dôkazov. Vyšetrovatel'ka postupovala v súlade s ustanoveniami Trestného

poriadku, keď vykonávala vyšetrovacie úkony po vydaní uznesenia o začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku a následne, keď už mala dostatok dôkazov na vznesenie obvinenia, vydala uznesenie podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku. Výsluchy, ktoré vykonala po vydaní uznesenia podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku sú v súlade so zákonom, žiadnym spôsobom mu neodporujú, ani ho neobchádzajú. Žiadnym spôsobom neboli porušené práva obvineného P. P. na obhajobu. Obvinený, ako aj jeho obhajca sa so všetkými vykonanými úkonmi oboznámili.

Takisto súdne konanie po podaní obžaloby bolo vedené v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku. Obžalovaný aj jeho obhajca sa na hlavnom pojednávaní zúčastnili, vypočúvali svedkov a navrhovali dôkazy. Nijakým spôsobom neboli krátení na svojich právach, naopak, v plnom rozsahu ich uplatnili. Súd rozhodol na základe vykonaného rozsiahleho dokazovania, po vyhodnotení všetkých dôkazov. Mám za to, že toto rozhodnutie je zákonné a spravodlivé.

Z vyššieuvedených dôvodov mám za to, že prvostupňový, ako i odvolací súd rozhodol správne a plne v súlade s vykonanými dôkazmi, ako i v súlade so zákonom, keď uznal P. P. za vinného zo spáchania zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Rovnako za zákonný a spravodlivý považujem aj trest uložený ods. P. P..

Vzhľadom ku všetkým uvedeným skutočnostiam navrhujem Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky podľa § 382 odsek 1 písmeno c) Trestného poriadku odmietnuť dovolanie odsúdeného P. P., nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.“

Poškodená vo vyjadrení k dovolaniu vyjadruje názor, že súd prvého stupňa odstránil nedostatky prípravného konania vykonaním výsluchov všetkých potrebných svedkov, a to pri úplnom zachovaní práv obhajoby.

Dodáva, že nie je procesnou chybou pribratie znalca už po začatí trestného stíhania a pred vznesením obvinenia a že nevykonanie dokazovania prehratím obrazových záznamov (zrejme dovoleníek a rodinných osláv) by na podobe zisteného skutku nič nezmenilo.

Zdôrazňuje degradujúce postavenie poškodenej počas manželského spoluzitia s obvineným a hodnotí efektívnosť uloženého trestu.

Záverom navrhuje, aby dovolací súd dovolanie podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) ako dovolací súd podľa § 377 Tr. por. nezistil dôvod na rozhodovanie o dovolaní na neverejnom zasadnutí podľa § 382 Tr. por., preto prerokoval vec na verejnom zasadnutí v rozsahu a spôsobom uvedeným v §§ 384 ods. 1 a 385 ods. 1 Tr. por. a dospel k nasledujúcim zisteniam a záverom:

Pokiaľ ide o výpovede svedkov, označených v dovolaní, vrátane poškodenej, skutočne platí (okrem sv. G.), že na hlavnom pojednávaní boli protokolované ich výpovede odkazom na výpovede v prípravnom konaní, a to učené ako pred, tak aj po vznesení obvinenia, a následne sú v zápisnici o hlavnom pojednávaní doslovne uvedené okolnosti, ktoré svedkovia „k tomu“ dodávajú (aj keď sa tieto okolnosti niekedy prekrývajú s predmetom výsluchov v prípravnom konaní).

Pri výsluchoch dotknutých svedkov po vznesení obvinenia v prípravnom konaní za účasti obhajcu je zase použitá formulácia, že svedok po prečítaní predchádzajúceho výsluchu (z obdobia pred vznesením obvinenia) sa ho pridrižiava a následne na základe otázok alebo aj bez nich dodáva doslovne protokolované okolnosti. Tento (naposledy popísaný) postup nie je z hľadiska účelu opakovania výsluchov procesne správny.

Ak bol svedok v prípravnom konaní vypočutý pred vznesením obvinenia a po vznesení obvinenia dochádza k jeho opätovnému výsluchu pri splnení podmienok podľa §213 ods. 1 až ods. 3 Tr. por., nie je prípustné, aby sa v rámci naposledy uvedenej výpovede len odvolal na svoju predchádzajúcu výpoveď. Výsluch je v takom prípade vykonaný spôsobom zodpovedajúcim zákonu, ak svedok o okolnostiach, ktoré sú predmetom jeho výsluchu v celom rozsahu výslovne vypovedá, a takto má byť jeho výpoveď aj protokolovaná.

Procesne konformnou je v prejednávanej veci teda (len) tá časť výpovedí svedkov učených po vznesení obvinenia, v ktorej sú protokolované ich výslovné vyjadrenia.

Z hľadiska posúdenia dôvodnosti dovolacej námietky potom platí nasledovné:

Pokiaľ ide o výpovede svedkov vypočutých na hlavnom pojednávaní, protokolované odkazom na ich predchádzajúcu výpoveď z prípravného konania, pričom odkaz pokrýva ako výpoveď pred, tak aj po vznesení obvinenia, nemožno pri takomto postupe a vyššie uvedených okolnostiach priebehu konania konštatovať protiprávnosť, zakladajúcu porušenie práv obhajoby, a teda dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., resp. jeho splnenie.

Je predovšetkým zrejmé a z hľadiska rozhodovania o vine súdom podstatné, že svedkovia uvedení v dovolaní boli na hlavnom pojednávaní osobne a za účasti strán (kontradiktórne) vypočutí. Protokolácia ich výpovedí nebola obhajobou namietaná z hľadiska neprípustnosti odkazu na predchádzajúce výpovede v prípravnom konaní, ani z vecného hľadiska, teda pre rozpor obsahu výpovede na hlavnom pojednávaní oproti obsahu záznamu výpovede v príslušnej zápisnici.

Bez ohľadu na absenciu uvedených námietok platí, že podmienkou skrátenej protokolácie v zmysle § 58 ods. 4 veta druhá a tretia Tr. por. je predchádzajúci výsluch zodpovedajúci Trestnému poriadku.

Po začatí trestného stíhania spôsobom podľa § 199 ods. 1 alebo 4 Tr. por. je policajt oprávnený vykonávať všetky úkony podľa Trestného poriadku, ako to explicitne ustanovuje § 199 ods. 5 Tr. por.

Je potom otázkou záveru o dostatku podkladov pre vznesenie obvinenia konkrétnej osobe v zmysle § 206 ods. 1 Tr. por., kedy k tomuto rozhodnutiu dôjde. Samozrejme platí, že získavanie dôkazných podkladov pre vznesenie obvinenia nesmie slúžiť na eliminovanie práv obhajoby. Nemožno však primárne konštatovať nesúlady s ustanoveniami Trestného poriadku, ak boli po začatí trestného stíhania vykonávané výsluchy svedkov na overenie a špecifikáciu rozsiahleho skutku, zodpovedajúceho uzneseniu o začatí trestného stíhania na základe samotného trestného oznámenia. Výsluchy a iné dôkazy nemuseli totiž podozrenie voči P. P. v rozsahu, zodpovedajúcom dlhodobému týraniu poškodenej potvrdiť, čo by potom minimálne ovplyvnilo podobu skutku, pre ktorý bolo vznesené obvinenie a jeho právnu kvalifikáciu.

Po vznesení obvinenia boli potom výsluchy opakované, aj keď, ako už bolo uvedené, procesne nekonformne vo vzťahu k údajom, obsiahnutým v odkaze (v tomto prípade však samotného svedka, nie vylúčajúceho v protokolácii) na predchádzajúci výsluch. Vo zvyšnom rozsahu ide pri vykonaní dotknutých úkonov o súlad so zákonom.

Vyššie uvedené teda znamená, že nemožno konštatovať nezákonnosť vzneseniu obvinenia predchádzajúcich výsluchov, ani nezákonnosť konkrétne formulovaných častí výpovedí svedkov pri výsluchoch konaných po vznesení obvinenia.

Okolnosť neupovedomenia obvineného alebo obhajcu o výsluchu v prípravnom konaní je ďalšou požiadavkou (popri primárnej zákonnosti), kumulatívne ustanovenou v § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por. (v nadväznosti na návetie tohto ustanovenia), ktorej nesplnenie (na základe jej aj ďalšej zákonnej špecifikácie) vyvolá nemožnosť prečítať zápisnicu o výsluchu svedka na hlavnom pojednávaní a takto nahradiť jeho osobnú výpoveď.

Výpoveď teda môže byť pri dokazovaní v prípravnom konaní, a to aj pri výsluchu vykonanom pred vznesením obvinenia, učená v súlade so zákonom, avšak zároveň môže byť na hlavnom pojednávaní „nečitateľná“ z dôvodu okolností, týkajúcich sa upovedomenia obvineného, resp. obhajcu o výsluchu. Tieto výpovede (v situácii popísanej v § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por. časť vety za bodkočiarkou) sú potom „rizikové“ z hľadiska unesenia dôkazného bremena prokurátorom, ak výsluch svedka nebude môcť byť na hlavnom pojednávaní vykonaný z dôvodov, taktiež uvedených v naposledy označenom ustanovení (napr. smrť svedka). Zásadne sú však tieto výpovede vykonané spôsobom zodpovedajúcim Trestnému poriadku, čo umožňuje použiť ich na účel zjednodušenej protokolácie podľa §58 ods. 4 Tr. por. – samozrejme s možnosťou strán namietať, že takáto protokolácia obsahovo nezodpovedá slovnej výpovedi.

Navyše, v prípade výpovedí uvedených v dovolaní nebol daný dôvodný predpoklad nemožnosti vypočuť svedka na hlavnom pojednávaní, ako to má na mysli ustanovenie § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por. (vyššie označená ďalšia zákonná špecifikácia kumulatívne ustanovenej podmienky nahradenia osobnej výpovede svedka).

Je teda potrebné uzavrieť, že v tomto bode nie je dovolacia námietka dôvodná ani ako porušenie práv obhajoby (§ 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.), ani ako vykonanie dôkazov v nesúlade so zákonom (§ 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.).

Možno dodať, že v konaní predchádzajúcom dovolaniu bola dotknutá námietka obvineným uplatňovaná vo vzťahu k postupu v prípravnom konaní (vykonanie výsluchov svedkov pred vznesením obvinenia), nie vo vzťahu k protokolácii osobných výpovedí týchto svedkov na hlavnom pojednávaní, čo však dovolací súd z hľadiska podmienky uvedenej v § 371 ods. 3 Tr. por. (v znení účinnom v čase rozhodovania) obsahovo integroval.

Pokiaľ ide o okolnosť absencie vyjadrenia svedkyne – poškodenej pri výsluchu na hlavnom pojednávaní, či využíva alebo nevyužíva právo odoprieť výpoveď po príslušnom zákonom poučení, tu by tiež prichádzal do úvahy dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. Z hľadiska jeho uplatniteľnosti vo väzbe na podmienku podľa § 371 ods. 3 Tr. por. je však nutné konštatovať, že uvedená okolnosť bola obvinenému z dôvodu jeho účasti na hlavnom pojednávaní známa a nenamietol ju skôr, ani v konaní pred odvolacím súdom.

Keďže je však vec z iných dôvodov prikázaná krajskému súdu na jej opätovné prerokovanie, najvyšší súd upozorňuje na potrebu vysporiadať sa s príslušnou okolnosťou (a to v jej podstate, a z tohto hľadiska potom i v kontexte protokolačného odkazu, a to osobitne pokiaľ ide o jednotlivé výpovede svedkyne v prípravnom konaní). Primárne (teda bez ohľadu na pri súčasnom rozhodovaní dovolacieho súdu aktuálnu podmienku uvedenú v § 371 ods. 3 Tr. por.) totiž môže ísť o chybu spôsobilú vyvolať splnenie dovolacieho dôvodu, na takéto okolnosti je teda potrebné v opätovne vyvolanom odvolacom konaní prihliadať, a to aj ex offo v zmysle § 317 ods. 1 veta druhá Tr. por.

Pokiaľ ide o znalecký posudok MUDr. C., dovolacie námietky smerujúce v konečnom dôsledku vecne voči jeho záverom a v nadväznosti na to voči skutkovým zisteniam okresného súdu (odobrených krajským súdom), tieto námietky nie sú v dovolacom konaní uplatniteľné v dôsledku nemožnosti skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku (§ 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.).

Čo sa týka osoby znalca, resp. okolnosti, že je synom ošetrojúcej lekárky poškodenej, MUDr. C. (námietka bola uplatnená v už v odvolaní), tu platí nasledovné:

V prvom rade, k porušeniu práv obhajoby (§371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.), ani k nezákonnému dôkaznému postupu (§ 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.) nedošlo nemožnosťou podať sťažnosť proti uzneseniu o pribratí znalca, ktoré bolo vydané ešte pred vznesením obvinenia. Takýto postup je súladný so zákonom a (ako už bolo uvedené), po začatí trestného

stíhania „vo veci“ (§ 199 ods. 1 a 4 Tr. por.) je policajt oprávnený vykonávať všetky úkony podľa Trestného poriadku (§ 199 ods. 5 Tr. por.). Práva obhajoby sú vo vzťahu k znaleckému dokazovaniu zabezpečené zákonným postupom po vznesení obvinenia, vrátane (a v konečnom dôsledku) postupom v súdnom konaní, ktorý umožňuje účasť obvineného na vykonaní dotknutého dôkazu v potrebnej miere.

Pokiaľ ide o vylúčenie znalca (čo nebolo možné uplatniť v sťažnosti proti uzneseniu o jeho pribratí), tu platí nasledovné:

Právna úprava vylúčenia znalca obsiahnutá v § 11 ods. 1 zákona č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o znalcoch) ustanovuje pravidlo, podľa ktorého je znalec vylúčený, ak možno mať pochybnosť o jeho nezaujatosti pre jeho pomer k veci, k zadávateľovi alebo k inej osobe, ktorej sa úkon týka.

Medzi podkladmi znaleckého posudku patrili záznamy rehabilitačného lekára zo 4. a 16. júna 2008, podľa ktorých MUDr. C. sa zúčastňovala na liečení poškodenej, ktoré spočívalo v elektrolicbe a masáži a 16. júna 2008 bola rehabilitácia úspešne ukončená.

V súvislosti s poskytnutím lekárskej prvej pomoci poškodenej 28. apríla 2008 a následným vyšetrením a liečením bolo podľa dokladov, ktoré boli tiež podkladom znaleckého posudku činných niekoľko ďalších lekárov. MUDr. C. poškodenej neposkytovala prvotné ošetrovanie a nevydávala tomu zodpovedajúcu lekársku správu, taktiež nevedla jej práceneschopnosť.

Za týchto okolností skutočnosť (potvrdená znalcom pri jeho výsluchu na hlavnom pojednávaní), že menovaná rehabilitačná lekárka je jeho matkou, vecne (a v nadväznosti na to ani právne) nevyvoláva vylúčenie MUDr. C. ako znalca v konaní (inak by tomu bolo napr. vtedy, ak by mal posudzovať postup pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti ošetrojúcou lekárkou ako odborný podklad pre posúdenie jej právnej zodpovednosti).

Preto nebolo potrebné, aby znalec oznamoval skutočnosť, pre ktorú je vylúčený zadávateľovi (§ 11 ods. 2 zákona o znalcoch) a nebolo potrebné, aby sa v konaní rozhodlo (a to aj ex offo po zistení príslušnej skutočnosti) o vylúčení znalca podľa tohto ustanovenia,

resp. nebolo v nadväznosti na to potrebné pribrať iného znalca postupom podľa Trestného poriadku.

Nedošlo teda k porušeniu práva na obhajobu ani k vykonaniu dôkazu spôsobom nezodpovedajúcim zákonu v zmysle uplatnených, resp. podľa zákona do úvahy prichádzajúcich dovolacích dôvodov.

Inak je tomu pokiaľ ide o (už taktiež v odvolaní namietané) nevysporiadanie sa s návrhom na doplnenie dokazovania.

Námietka je dôvodná vo vzťahu k 3 ks DVD a 3 ks VHS kaziet, ktoré majú zobrazovať manželský život obžalovaného s poškodenou.

Tieto nosiče 27. mája 2009 na hlavnom pojednávaní obhajkyňa „založila do trestného spisu“ (č.l. 263) spolu s 22 ks fotografií, čím došlo v tomto rozsahu k návrhu na vykonanie dôkazu, resp. doplnenie dokazovania (ktorý nie je pokrytý záverečným návrhom obhajkyne na doplnenie dokazovania na hlavnom pojednávaní 4. augusta 2009, ktorý sa týkal len výsluchu svedkov, a ktorý bol len s touto výslovnou špecifikáciou pred vyhlásením dokazovania za skončené súdom odmietnutý).

Súčasťou vykonávania dôkazov sa stali predložené fotografie (č.l. 272), nie však predložené kazety, a o ich neprehratí ako obrazového a zvukového záznamu nebolo ako o odmietnutí dôkazného návrhu rozhodnuté. Na tomu zodpovedajúcu odvolaciu námietku krajský súd na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní ani v napadnutom rozhodnutí (jeho odôvodnení) výslovne nereagoval.

Dovolací súd do dôsledkov neposudzoval, do akej miery môže vykonanie navrhnutého dôkazu ovplyvniť zistenie skutkového stavu, nakoľko, ako už bolo uvedené, tento stav (zistený skutok) nemôže z hľadiska hodnotenia dôkazov skúmať a meniť, je však zrejmé, že nejde o vopred vylúčenú dôkaznú relevanciu pri rozhodovaní o vine. Správna je potom právna argumentácia písomného dovolania o neprípustnosti nezaoberania sa dôkazným návrhom, resp. naopak o právnej (procesnej) povinnosti súdu návrhu buď vyhovieť, alebo ho zamietnuť najneskôr v závere hlavného pojednávania, a to v reakcii na uplatnené obhajobné právo navrhnúť dôkazy podľa § 34 ods. 1, § 44 ods. 2 Tr. por. (s poukazom na rozhodnutie

najvyššieho súdu 2 Tdo 45/2009, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky). Ak má súd prvého stupňa za to, že je daný niektorý z dôvodov (uvedených v § 272 ods. 3 Tr. por.) na odmietnutie vykonania dôkazu navrhnutého stranou (v tomto prípade obvineným prostredníctvom obhajcu), musí toto stanovisko súdu k uplatnenému návrhu nájsť odraz v príslušnom procesnom rozhodnutí, zaznamenanom v zápisnici o hlavnom pojednávaní, najneskôr v rozhodnutí učinenom v závere hlavného pojednávania podľa § 274 ods. 1 Tr. por. Ak ku tomu nedôjde, k náprave musí dôjsť postupom v odvolacom konaní, a to aj keď by obvinený túto chybu v odvolaní nevytkol (§ 317 ods. 1 veta druhá Tr. por.).

Uvedené obhajobné právo navrhovať dôkazy bolo nereagovaním súdu na uplatnený návrh (a to buď vyhovením mu alebo negatívnym rozhodnutím o návrhu) zásadným spôsobom porušené, a to v konečnom dôsledku v odvolacom konaní, čím je splnený dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Na tomto právnom podklade najvyšší súd pri využití procesných ustanovení uvedených vo výroku tohto rozsudku vyslovil porušenie zákona v neprospech obvineného (vo vzťahu k ustanoveniu § 272 ods. 3 Tr. por. vo vzťahu ku konaniu súdu prvého stupňa a v konečnom dôsledku porušenie § 319 Tr. por., podľa ktorého odvolací súd odvolanie obžalovaného zamietol napriek v príslušnom smere uplatnenej odvolacej námietke (pričom tento postup, ako už bolo uvedené vyššie, je chybný aj bez ohľadu na ňu, a to vzhľadom na ex offo vymedzenú časť rozsahu revízneho princípu v zmysle § 317 ods. 1 veta druhá Tr. por.).

V nadväznosti na to bolo zrušené napadnuté rozhodnutie, chybné konanie, ktoré mu predchádzalo, a v zmysle zákonného mechanizmu aj na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce rozhodnutia, ak vzhľadom na dotknutú zmenu stratili podklad.

Zároveň bolo krajskému súdu prikázané vec v potrebnom rozsahu znovu prerokovať a rozhodnúť, k čomu vzhľadom na charakter ďalej požadovaného postupu a nedostatok eventuálnej prekážky podľa § 322 ods. 4 Tr. por. (aj v dôsledku aplikácie § 391 ods. 2 a § 322 ods. 3 veta druhá Tr. por.), môže dôjsť aj postupom podľa § 322 ods. 3 Tr. por. (naposledy uvedené však nie je pokynom podľa § 391 ods.1 Tr. por., krajský súd teda pokračuje v odvolacom konaní na podklade pôvodného odvolania).

V ďalšom konaní bude potrebné zistenú chybu odstrániť, čo znamená uplatneným dôkazným návrhom sa zaoberať a vyhovieť mu, alebo ho procesne relevantným spôsobom odmietnuť (pri rešpektovaní povinností uvedených v § 391 Tr. por. v ďalšom konaní a pri opätovnom meritórnom rozhodovaní).

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 16. augusta 2011

JUDr. Peter K r a j č o v i č, v.r.
predseda senátu

Vyhotovil: JUDr. Libor Duľa

Za správnosť vyhotovenia: Libuša Jánošíková